

Onderwerp

Onderzoeksplan 217a Provinciewet 2017

Registratienummer

2138053

Datum

17 oktober 2017

Auteur

drs. G. de Vos

Afdeling/Bureau

BDO

Kern mededeling:

Op grond van de Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de provincie Flevoland 2004 wordt jaarlijks een onderzoek uitgevoerd. Dit keer is voor 2017 als onderwerp gekozen Financieringsarrangementen. Via deze Mededeling bent u op de hoogte van de opzet en uitvoering van dit onderzoek. De concerncontroller zorgt voor de uitvoering en begeleiding van dit onderzoek.

Mededeling:

Om de provinciale doelen te realiseren worden onder andere financieringsconstructies gemaakt. Hoe gebeurt dat en welke afwegingen en keuzes worden daarbij gemaakt? Hoe kan Flevoland de komende jaren optimaal gebruik maken van eigentijdse financieringsinstrumenten? Deze methodische vragen naar doelmatigheid en doeltreffendheid staan centraal in het uit te voeren onderzoek. Een opzet van het onderzoek is als bijlage 1 bijgevoegd.

*Openbaarheid***Openbaar***Portefeuillehouder*

Rijsberman, M.A.

De ontwikkeling van financieringsarrangementen staat niet stil. Voortdurend is men op zoek naar nieuwe toepassingen. Zo heeft de provincie Utrecht in 2016 een vergelijkbaar onderzoek conform 217a Provinciewet uitgevoerd. Ook heeft in het kader van het Economisch Programma een inventarisatie van financiële instrumenten plaatsgevonden.

Ter kennisname aan PS en

burgerleden

Na afronding van het onderzoek wordt u over de uitkomsten geïnformeerd.

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs num-mer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
Onderzoeksopzet 217a Provinciewet Financieringsinstrumenten	2122893	Ja

Onderzoek 217a Provinciewet 2017 Financieringsinstrumentarium

De provincie Flevoland heeft ambitieuze doelstellingen die gerealiseerd worden mede door de inzet van financiële instrumenten. Gedeputeerde Staten (GS) hebben daarbij de mogelijkheid om de bestaande financiële instrumenten en financieringsarrangementen flexibel toe te passen en zo nodig alternatieve instrumenten te ontwikkelen om maatschappelijke doelen te bereiken.

- Diverse subsidie-instrumenten en budgetten voor cofinanciering.
- Er zijn diverse Fondsen die moeten bijdragen aan de realisatie van maatschappelijke opgaven.
- Revolverende financieringen worden toegepast in de vorm van leningen, garanties, participaties.

Andere vormen:

- Eén van de financiële instrumenten die de laatste jaren zijn toegepast is de TMI-regeling voor het MKB. In 2015 heeft de Randstedelijke Rekenkamer hiernaar onderzoek gedaan (effectiviteit)
- Het Economisch programma (2016) gaat uit van is gebaseerd op een regionaal-economisch netwerk (ecologisch systeem). Via de programmaliijn Financiering & Support wordt nagedacht over innovatie-financiering (vraaggericht instrumentarium en niet aanbod gedreven).
- Ook op andere taken en opgaven van de provincie zijn ontwikkelingen in de financiering mogelijk en te verwachten.

Doel

Doel van dit onderzoek is om de huidige en toekomstige inzet van een adequate set aan financiële instrumenten in kaart te brengen en toepasbaar te maken. Een dergelijk 217a Provinciewet onderzoek richt zich op aspecten van doelmatige en doeltreffende inzet van een instrumentarium.

Hoofdvraag

Dit onderzoek gaat in op de volgende vragen:

1. Welke instrumenten gebruikt de provincie op dit moment? Wordt het instrumentarium voldoende strategisch en effectief ingezet? Hoe wordt de keuze van een arrangement bepaald en is er een afwegingskader als hulpmiddel te formuleren?
2. Is het bestaande instrumentarium voldoende toekomstbestendig bijvoorbeeld voor de realisatie van de maatschappelijke opgaven / opgavegericht werken? Is het nodig om het assortiment aan te passen en actueel te maken?

Verwacht resultaat

In een beknopte vorm wordt inzicht en overzicht geboden van het huidige en mogelijk toekomstig instrumentarium. Daarnaast wordt op strategisch niveau een afwegingsmethode geboden voor de keuze van een effectief financieel instrument.

Aanpak

De onderzoekers doen een voorstel, waarbij zij aangeven hoe het onderzoek wordt aangepakt. Daarbij wordt rekening gehouden met eerder uitgevoerd onderzoek naar

financieringsinstrumenten, zoals bij het Economisch Programma. Ook wordt gekeken naar het referentiemodel dat voor de provincie Utrecht is opgesteld; dit model is sterk georiënteerd op risico's en de benutting van kansen met het oog op de maatschappelijke opgaven.

De volgende elementen zijn in ieder geval te verwachten.

- Bestudering huidige documenten
- Groepsgesprekken met programmamanagers en leidinggevenden over (inzet van) huidige en toekomstige arrangementen
- Interviews met twee of drie gedeputeerden
- Interviews met twee of drie afdelingsmanagers

Organisatie

- Concerncontroller verantwoordelijk / opdrachtgever
- Verantwoordelijk gedeputeerde (bestuurlijk opdrachtgever)
- Begeleidingsgroep twee personen: een programmamanager of adjunct RE, hoofd MO
- Budget niet meer dan € 22.000 (ex btw)

Inspiratie

Ministerie BZK over financieringsinstrumenten decentrale overheden (2016)

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2016/03/01/publiek-private-samenwerking-en-hybride-financiering>

KplusV doen regelmatig onderzoek naar overheidsinstrumenten

<http://www.kplusv.nl/financieren/publieke-financiering/publieke-financiering-onderzocht-nut-en-noodzaak-van-instrumentarium/>

Zuid Holland en Universiteit Leiden onderzoeken netwerk financiering in promotieonderzoek (prof Willemijn den Ouden) <https://www.universiteitleiden.nl/nieuws/2016/09/provincie-zuid-holland-financiert-leids-promotieonderzoek-naar-%E2%80%99netwerkend-financieren%E2%80%99>

In de provincie Utrecht is in 2016 een onderzoek gedaan (217a Provinciewet) naar de inzet van het financieel instrumentarium om beleidsdoelen te realiseren. Een dergelijk het onderzoek richt zich op de efficiency en effectiviteit van het bestuurlijk handelen. Doel van dit onderzoek was dan ook om de effectiviteit van de financiële instrumenten in kaart te brengen en verder te ontwikkelen. Tijdens dit Utrechtse onderzoek is het begrip Strategisch Financieel Instrumentarium (SFI) geïntroduceerd als hulpmiddel voor een integrale afweging van de inzet van financiële instrumenten. Het is een risicogerichte benadering die zorgt voor een afweging. Het SFI dient als referentiemodel en is een kapstok van bestaande en nieuwe kaders en regelgeving.

Bijlage 1 Rapport 217a provincie Utrecht

Het onderzoek heeft tot doel inzicht te bieden in de wijze(n) waarop risico's bij de keuze voor de inzet van financiële instrumenten het best een rol kunnen spelen. Het gaat nadrukkelijk om het handelingsperspectief; het ontwikkelen van een handelingsrepertoire of werkwijze voor de betrokken beleidsmedewerkers. Dit handelingsrepertoire moet worden gebaseerd op een empirisch getoetst en gevalideerd referentiemodel.

Op welke wijze kunnen de risico's en mogelijke beheersmaatregelen van verschillende financiële instrumenten voorafgaand aan de keuze voor inzet van een instrument het best worden ingeschat, zodat vanuit het perspectief van doelgerichtheid en doeltreffendheid een weloverwogen keuze kan worden gemaakt voor inzet van een instrument?

Bijlage 2 Binnenlands Bestuur Een nieuwe rol voor gemeenten

30 jan 2014

Niet zorgen voor, maar zorgen dat

Het nieuwe samenspel tussen gemeenten en samenleving stond centraal in de vier Gemeente Dialogen, die KING samen met de Blommestein Groep in 2013 organiseerde. In deze zoektocht naar een optimale aansluiting bij de kracht in de samenleving gaat het om ruimte geven, maar ook om meedoen en ondersteunen, zo leerden de vier kleinschalige debatten met gemeentebestuurders, topambtenaren, wetenschappers en maatschappelijke organisaties.

De herdefinitie van de verzorgingsstaat betekent een nieuwe rol van de overheid

Niet zorgen voor, maar zorgen dat. Dat is in een notendop de nieuwe rol van de overheid. De nadruk komt meer te liggen op de relatie van overheden met burgers en maatschappelijke partijen, en minder op transacties.

Gemeenten gaan een nieuwe rol spelen, waarin zij de burger in zijn kracht laten om de volle potentie van de samenleving te kunnen benutten. Er zijn al talloze maatschappelijke initiatieven waar gemeenten heel goed mee kunnen samenwerken. En in veel gemeenten gebeurt dat ook. Tijdens de dialogen werden ervaringen over deze 'aansluiting bij de vitale samenleving' gedeeld. Een succesfactor, zoals verwoord door Imrat Verhoeven, universitair docent Bestuur en Beleid aan de Universiteit van Amsterdam: "Men wijst burgers niet op hun verantwoordelijkheid, maar laat ze in hun verantwoordelijkheid. Dat is een wezenlijk verschil in houding."

Diverse randvoorwaarden zijn nodig om maatschappelijke initiatieven de ruimte te geven, zo schreef de RMO in het rapport *'Terugtrreden is vooruitzien'*. Paul Frissen, hoogleraar Bestuurskunde aan de Universiteit van Tilburg en lid van de RMO, noemde ze in de derde dialoog:

- meer inhoudelijke en financiële zeggenschap voor initiatieven
- nieuwe financiële arrangementen met publiek en privaat geld
- een overheid en politiek die verschillen en daarmee ongelijkheid accepteren en nadrukkelijk een rechtstatelijke rol kiezen.

In diverse dialogen werd gewaarschuwd voor een te grote bemoeienis van de overheid bij maatschappelijke en burgerinitiatieven. De term 'loslaten' viel vaak, maar doet geen recht aan de nieuwe rol van gemeenten. Het gaat immers niet om alles loslaten, maar om het vinden van een nieuw samenspel tussen overheid en samenleving. Daarin past de overheid een bescheiden houding, vonden veel deelnemers. (...)

Zoek naar nieuwe financieringsarrangementen

Bij de nieuwe rol van de overheid horen nieuwe financieringsarrangementen. Zoals de RMO concludeerde, vraagt dit nieuwe samenspel om arrangementen met publiek en privaat geld. Tijdens de dialogen werden diverse financieringsarrangementen besproken, zoals coöperaties en de inzet van crowdfunding. De gemene deler van deze arrangementen: de overheid is deelnemer, samen met burgers. Thijs de la Court vertelde over een coöperatief energiebedrijf, waardoor de energiekosten van 40 miljoen euro per jaar niet naar buiten vloeien, maar binnen de gemeente blijven.

Jos Verhoeven, directeur van Start Foundation, vertelde over crowdfunding. Het werkt volgens Verhoeven drempelverlagend: initiatiefnemers kunnen nu gemakkelijker dan ooit geld ophalen in de samenleving, bij gewone burgers die een tientje investeren en niet allerlei criteria opleggen. Verhoeven wees ook op Social Impact Bonds (SIB), waar de gemeente Rotterdam in pioniert. Met deze contracten investeren private investeerders in een maatschappelijk project waar de overheid geen geld voor heeft. De overheid betaalt de investeerders, op basis van de resultaten die door het maatschappelijke project worden behaald.